

socialmedicinsk tidskrift

Sextioförsta årgången häfte nr 5 1985

Sturegatan 4, Sundbyberg. Tfn 08/98 40 44
Postadress: 172 83 Sundbyberg
Postgiro 1179-1

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare
Ann Appelgren, red. sekr.,
Elisabeth Natt och Dag, expedition

Redaktionsutskott:

Erik Allander, professor i socialmedicin, Huddinge
Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping
Arne Borg, socialdirektör, Stockholm
Lars-Olov Bygren, professor i socialmedicin, Umeå
Axel Gisslén, kommunalråd, Örebro
Kurt Grefve, socialchef, Kristianstad
Gunnar Grimby, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg
Sonja Henriksson, socialbyråchef, Göteborg
Sven-Olof Isacson, professor i socialmedicin, Lund
Bengt Lindegård, professor i socialmedicin, Göteborg
Ivan Magnusson, socialdirektör, Uppsala
Bengt Scherstén, professor i allmänmedicin, Lund
Leif Svanström, professor i socialmedicin, Stockholm
Gösta Tibblin, professor i allmänmedicin, Uppsala
Villy Wiklund, socialchef, Östersund

Alkoholfrågor i ett folkhälsoperspektiv

Detta temanummer av Socialmedicinsk tidskrift tar upp ett epidemiologiskt perspektiv på de medicinska alkoholproblemen. Dessa företer epidemiska drag, och en av de viktigaste infallsvinklarna på dem är otvivelaktigt av folkhälsonatur.

Som inom så många andra hälsovårdsfält visar det sig att Sverige intar en ledande roll också inom kampen mot alkoholsjukdomarna, vilket temanumret avser att exemplifiera. Givetvis innebär detta att endast en enstaka av alla alkoholproblemens aspekter kan täckas. Strävan har varit att illustrera att det epidemiologiska fältet består såväl av sin helhet som av sina delar. I det nya svenska primärvårdsbegreppet är ju också det lokala områdesansvaret och den lokala hälsoövervakningen ett centralt viktigt tema.

Kampanjen mot de alkoholbetingade medicinska störningarna är i hög grad en socialmedicinsk angelägenhet, men också en primärvårdsupp-
gift, där man pga de kvantitativa förhållandena kanske kan säga att
socialmedicinen innehar en stabsfunktion medan primärvården står för
verksamheten på fältet.

Temanumret har en ytterligare inriktning på sekundärprevention, vil-
ken dock är i analogi med många av de tankegångar och metodologier
som kommit till användning inom exempelvis hjärtsjukdomarnas domä-
ner under de senaste decennierna. Framtiden kommer säkert att innebära
ett ökat varseblivande och förstående jämväl av de mer primära psykosoc-
iala faktorernas betydelse och möjligheten till motsvarande preventiva
åtgärder.

De svenska alkoholproblemen är på intet sätt unika utan intar snarast
en ganska blygsam plats internationellt. Ansträngningarna att kartlägga
och komma till rätta med dem har som sagt dock i Sverige kommit längre
än på många håll i omvärlden. Om man kan säga att tidigare insatser
härvidlag först utgick från de styrande klasserna och därefter medierades
av de ideologiska nykterhetsrörelserna, så utgör dagens debatt och akti-
viteter ett inslag i det moderna informationssamhället. I detta är det den
upplyste enskilde samhällsmedborgarens egen insikt och förståelse be-
träffande alkoholen, dess natur och faror, som är nyckeln till en i framtiden
självklar förmåga hos envar att kunna umgås med alkohol på ett
informerat och oskadligt vis. Synsättet på alkohol kommer i framtiden att
bli rationellt och oromantiskt, och om man får extrapolera dagens trender
vågar man nog förutspå att de svåra och i grund och botten både öveflö-
diga och undvikbara medicinska och sociala alkoholstörningarna kom-
mer att vara ett i stort sett utrotat problem i ett modernt och utvecklat
Sverige av år 2000.

Erik Trell

Gästredaktör för detta temanummer är Erik Trell, docent och klinisk lärare i
allmänmedicin vid Malmö allmänna sjukhus.